

بررسی رابطه تفاوت های معنایی نقش جنسی و طرحواره های جنسی در دختران مجرد با تجربه تعرض جنسی در کودکی

Investigating the Relationship between Semantic Differences in Sexual Role and Sexual Schemas in Single Girls with Childhood Sexual Assault Experience

Niloufar Afshar (Corresponding author)

M.A. in Clinical Psychology, Islamic Azad University,
Garmsar Branch, Garmsar, Iran

Email: niloufarr_afshar@yahoo.com

Mojtaba Sedaghati Fard

Assistant Prof. Islamic Azad University, Garmsar Branch,
Garmsar, Iran

Abstract

Aim: This study was conducted so as Explanation the Survey of relation in negative Schema sexual in unmarried female with Experienced sexual abuse in childhood. **Method:** The Present study was a descriptive of correlation type. The sample consist of 35 people with sexual abuse in childhood that were selected by available sampling from three psychology clinics in Tehran. Instruments: In order to collect the data. in Different meaningfulness questionnaire (SDSR) and Schema sexual females (WSSS) were used. For data analysis, statistical indies such as correlation and Cronbach's alpha were used. **Results:** The analysis of the data showed that there was a significant positive relation between Experienced sexual abuse in childhood with negative Schema sexual in unmarried female. there was a significant relation between Experienced sexual abuse in childhood with negative Schema sexual in unmarried female (Romantic- Torid). there was a significant negative relation between Experienced sexual abuse in childhood with negative Schema sexual in unmarried female (Shy- Cautios) and (Clear-Confort). **Conclusion:** Experiencing sexual harassment in childhood can cause semantic differences in sexual role and formation of sexual schemes in girls. Victims are probably blamed when there are elements of stereotypical abuse.

Keywords: Different meaningfulness, Schema sexual, Experienced sexual abuse.

نیلوفر افشار (نویسنده مسئول)

کارشناس ارشد روانشناسی بالینی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران.

Email: niloufarr_afshar@yahoo.com

مجتبی صدقاتی فرد

استادیار گروه علوم اجتماعی، واحد گرمسار، دانشگاه آزاد اسلامی، گرمسار، ایران

چکیده

هدف: بررسی رابطه طرحواره های جنسی منفی دختران مجرد با سابقه تعرض جنسی در کودکی بود. **روش:** از نوع همبستگی-توصیفی بود. نمونه شامل ۳۵ نفر دختران مجرد و با سابقه تعرض جنسی بودند که به روش نمونه گیری در دسترس از میان سه کلینیک روان شناسی شهر تهران انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده ها شامل آزمون تفاوت های معنایی نقش جنسی (۱۹۸۴) و مقیاس طرح واره های جنسی زنان (۱۹۹۴) بود. **یافته ها:** بین تجربه تعرض جنسی در کودکی با طرحواره های جنسی منفی و خرده مقیاس های طرحواره های جنسی منفی (پرشور- رمانتیک) رابطه معناداری دیده شد. بین تعرض جنسی با خرده مقیاس های طرحواره های جنسی منفی (خجالتی-محتاط) و خرده مقیاس های طرحواره های جنسی منفی (صریح-راحت) رابطه معناداری مشاهده نشد. نتیجه گیری: تجربه تعرض جنسی در کودکی موجب تفاوت های معنایی نقش جنسی و شکل گیری برخی از طرحواره های جنسی در دختران می شود. وقتی عناصر تجاوز کلیشه ای خاصی وجود داشته باشند احتمالاً قربانیان تجاوز مورد سرزنش واقع می شوند.

واژه های کلیدی: تعرض جنسی، طرحواره های جنسی، تفاوت های معنایی نقش جنسی.

مقدمه

تجاوز نوعی خشونت جنسی است که معمولاً شامل آمیزش جنسی می‌شود و توسط فرد یا افرادی به رغم رضایت شخص انجام می‌شود. این عمل می‌تواند با اجبار فیزیکی، تهدید، سواستفاده از مسئولیت یا با فردی که ناتوان یا زیر سن قانونی است رخ دهد. تجاوز جنسی ارضای جنسی مردی با یک زن از طریق اعمال زور و برخلاف میل او تعریف و مقاربت (شامل نفوذ به واژن یا مقعد و یا دهان توسط آلت تناسلی مرد یا سایر اندام‌های بدن و یا یک شی)، با اجبار و عدم رضایت زن تفسیر شده است. چند نوع تجاوز وجود دارد که معمولاً با توجه به وضعیتی که در آن رخ می‌دهند، جنسیت یا ویژگی قربانی، و/یا جنسیت و ویژگی مجرم طبقه‌بندی می‌شود. انواع مختلف تجاوز شامل: تجاوز توسط آشنا، تجاوز جمعی، تجاوز زناشویی یا تجاوز زوجی، تجاوز به محارم، سوءاستفاده جنسی از کودک، تجاوز در زندان، تجاوز جنسی و تجاوز از لحاظ قانونی است ولی به این موارد محدود نمی‌شود (اما^۱، ۲۰۱۱). هیچ نظریه منفردی نیست که به طور قطعی انگیزه‌های تجاوز را توضیح دهد. انگیزه‌های متجاوزین می‌تواند چند عاملی باشد مانند خشم، میل به قدرت، دیگر آزاری، ارضای جنسی و فشارهای تکاملی است (برایان^۲ و همکاران، ۱۹۹۹). قربانیان تجاوز معمولاً به شدت دچار آسیب شوند و امکان دارد که در عملکرد به همان کیفیتی پیش از تجاوز به دلیل عدم تمرکز، الگوهای خواب و غذا خوردن دچار مشکل تحریکی یا عصبی شوند. پس از تجاوز، بطور معمول قربانی اختلال استرس حاد را تجربه می‌کند که شامل نشانه‌هایی مشابه نشانه‌های اختلال استرس پس از آسیب^۳ است، مانند عواطف شدید و گاهی غیرقابل پیش بینی؛ و ممکن است در مواجهه با خاطرات آن حادثه مشکل داشته باشند. در ماه‌های پس از تجاوز، این مشکلات می‌تواند شدید و ناراحت‌کننده باشند و قربانی را از آشکار کردن تجربه ناخوشایندشان نزد دوستان یا خانواده و یا مراجعه به پلیس یا درخواست کمک پزشکی باز بدارند. نشانگان دیگر اختلال استرس حاد شامل این موارد می‌شود که؛ این افراد شدیداً بی حال و کسل به نظر می‌رسند، زوال شخصیت یا گسستگی (احساس کرختی و بی‌علاقگی، مانند در بهت یا خواب بودن، یا این احساس که دنیا عجیب یا غیرواقعی است)، دشواری در به خاطر آوردن بخش‌های مهم تجاوز، بازبینی تجاوز در افکار، خاطرات یا کابوس‌ها، پرهیز از کارها، مکان‌ها، افکار و یا احساساتی که تجاوز را یادآوری می‌کنند، اضطراب یا افزایش گوش به زنگی (مشکل در خوابیدن، تمرکز و...)، دوری از زندگی اجتماعی یا محل تجاوز و نظایر آن. در یک سوم تا یک دوم قربانیان این نشانه‌ها پس از ماه‌های اول ادامه پیدا می‌کند و درخور شرایط تشخیص اختلال استرس پس از آسیب می‌گردد. به طور کلی، تجاوز و آزار جنسی شایع‌ترین عوامل اختلال سندروم آسیب پس از حادثه در زنان هستند (پاتریک^۴، ۲۰۰۷).

نزدیکی فرد بالغ با افراد کم‌سن و سال و کودکان، حتی اگر با رضایت او باشد، تجاوز محسوب می‌شود. تشخیص تجاوز جنسی به عهده پزشک قانونی است و این تشخیص گاه به سبب فراوانی علایم ایجاد شده پارگی و خونمردگی بسیار ساده و گاه به علت نبود علامت مثبت تقریباً غیرممکن است^۵. تجاوز نوعی خشونت جنسی است که معمولاً

¹ Emma

² Bryant

³ PTSD

⁴ Patrick

⁵ "Rape". dictionary.reference.com. April 15, 2011.

شامل آمیزش جنسی می شود و توسط فرد یا افرادی به رغم رضایت شخص انجام می شود. این عمل می تواند با اجبار فیزیکی، تهدید، سواستفاده از مسئولیت یا با فردی که ناتوان یا زیر سن قانونی است رخ دهد.^۱ این عبارت غالباً در قانون جزایی تعریف می شود. کسی که عمل تجاوز را انجام می دهد تحت عنوان متجاوز شناخته می شود.^۲ تعرض جنسی نام کلی بسیاری از اعمالی است برای هنگامی که فرد یا افرادی پا از حد خود فراتر گذارده و به فرد دیگری آسیب جنسی وارد کنند. اگر فردی زیر ۱۵ سال باشد هیچ نوجوان بزرگتر یا فرد بزرگسالی حق ندارد با او یا نسبت به او هیچگونه عمل جنسی انجام دهد. این کار جرم است (قانون جزا، ماده ۱، فصل ۶). در قانون جمهوری اسلامی ایران در ماده ۲۲۴ قانون مجازات اسلامی مجازات تجاوز به عنف اعدام است. متجاوزین معمولاً فقط بر اساس شهادت گواهان محکوم نمی شوند، بنابراین باید مدارک تأییدکننده از دیگران کسب شود. مدارک مربوط به اثبات دخول، هویت تجاوزکننده و این واقعیت که نزدیکی بدون رضایت زن رخ داده است، می باید فراهم گردد.

تجاوز جنسی یک امر شایع در سراسر جهان است، اما به سبب بد نامی مرتبط با آن و عدم گزارش و پنهان سازی آن از سوی قربانیان به ظاهر پدیده ای نادر تلقی می گردد. ۷۰٪ تجاوزات جنسی توسط نزدیکان و آشنایان قربانی (دوست، خویشاوند و یا همکار) به وقوع می پیوندد (قانون جزا، ماده ۱، فصل ۶). وقتی تجاوز و بردگی جنسی بخشی از عملی گسترده و سازمان یافته هستند، تحت عنوان جنایت علیه بشریت و جنایت جنگی شناخته می شوند. تجاوز اگر به قصد از بین بردن جزء یا کل گروهی قومی انجام می شود عنصری از جنایت نسل کشی به شمار می آید. در تمام اظهارنظرهای مربوط به تجاوز جنسی، عدم رضایت فرد قربانی، مورد توجه بسیار است. نیازی نیست که رضایت حتماً بیان شود بلکه می تواند از طریق شکل رابطه ی طرفین و یا زمینه ی شکل گیری آن درک شود. اما عدم مخالفت مشخصاً به معنی رضایت نیست. عدم رضایت ممکن است نتیجه اجبار زیاد شخصی باشد که مرتکب تجاوز می شود، و یا نتیجه ناتوانی فرد قربانی در اعلام رضایت خود باشد (مانند زمانی که فرد خواب است، یا حالت عادی ندارد (مست) و یا ناتوان ذهنی است).^۳ قانون هم چنین ممکن است رضایت را در آمیزش های جنسی افراد زیر سن قانونی که قانوناً می توانند راضی به چنین روابطی با افراد بزرگسالتر از خود باشند، رد می کند. چنین مواردی گاهی «تجاوز قانونی» یا «آمیزش جنسی غیر قانونی یا نامشروع» خوانده می شوند. صرف نظر از اینکه آیا این روابط همراه با رضایت فرد زیر سن قانونی صورت می گیرد، چنین افرادی از نظر قانون در رابطه با شخص متجاوز ناتوان از اعلام رضایت برای سکس هستند. ممکن است با وجودی که فرد در ابتدا رضایت خود را برای سکس اعلام داشته، رضایتش را پس بگیرد، که در این صورت هر عمل جنسی که بعد از پس گرفتن رضایت صورت گیرد، تجاوز محسوب می شود.

طرحواره^۴ مفهومی در روان شناسی شناختی است که به بررسی این نکته می پردازد که ما چگونه می اندیشیم، درک و پردازش می کنیم و چگونه اطلاعات را به یاد می آوریم. طرحواره چارچوب شناخت عامی است که فرد درباره یک موضوع خاص دارد و به ادراک سازمان و جهت می بخشد. طرحواره، مجموعه ای سازمان یافته از دانش است طبق

^۱ «Sexual violence chapter 6». World Health Organization. April 15, 2011.

^۲ a b «Sexual violence chapter 6». World Health

^۳ «UCSC Rape Prevention Education: Rape Statistics». www2.ucsc.edu. <http://www2.ucsc.edu/rape-prevention/statistics.html>. Retrieved 2008. The study was conducted in Detroit, USA.

^۴ Schema

این نظریه وقتی کودک در حدود ۲ سالگی دارای هویت جنسیتی می‌شود یعنی می‌فهمد پسر یا دختر است. در واقع صاحب طرحواره جنسیتی یا مجموعه اطلاعاتی در مورد طرز رفتار پسرها و دخترها می‌شود. این مجموعه اطلاعات به انسان کمک می‌کند اطلاعات را سازمان دهی و تفسیر و سلیق و فعالیت های انسان را تحت تاثیر قرار می‌دهد (کاپلان، ۱۳۸۱). یکی از مهم ترین طرحواره های بررسی شده، طرحواره جنسیت است که مطالعه درباره آن به ارایه نظریه طرحواره جنسیت منجر شده است (بارون و برن، ۱۹۹۱). طرحواره های جنسی زنان^۱ بخش مهمی از طرحواره های جنسی است که آن را به عنوان تعمیم شناختی ابعاد جنسی فرد تعریف کرده اند. این طرحواره ها از تجارب قبلی فردی نشأت گرفته و طیف وسیعی از است ابعاد از جمله: گرایش های جنسی، رفتارهای جنسی و بازنمایی شناختی هویت جنسی فرد را در بر می‌گیرند. از آنجایی که تصور فرد از خودش بر نحوه ی رفتار جنسی تأثیر می‌گذارد (مانند پرشور-رمانتیک^۲، صریح-راحت^۳ و خجالتی-محتاط^۴)، گمان می‌رود که طرح واره های جنسی بر فرآیند پردازش اطلاعات جنسی و همچنین هدایت رفتار جنسی تأثیر بگذارند.

نقش معنایی جنسی کارکرد و انتظاری است بر عهده هر دو جنس گذاشته شده است، صرف نظر از اینکه خاستگاه آن طبیعت، فرهنگ یا انتظارات کارکردی باشد. اندیشه تفاوت بین زن و مرد یکی از مسایلی است که همواره با بشر همراه بوده است، از این رو بررسی نقش جنسیت در قبول مسئولیت‌ها و ایفای نقش هر یک از جنسیت‌ها در جامعه همیشه یکی از مسائل بحث‌برانگیز در جامعه بوده است. تمایز مهمی میان "جنس^۵" و "جنسیت^۶" وجود دارد. اصطلاح «جنس» بر تفاوت‌های بیولوژیک میان زن و مرد اطلاق می‌شود، حال آنکه اصطلاح «جنسیت» ناظر بر ویژگی‌های روان‌شناختی، اجتماعی و فرهنگی است که جامعه آن را تعیین می‌کند و هویت زنانه یا مردانه افراد را در طول زندگی آنان شکل می‌دهد. هافنر^۷ در سال ۱۹۸۴ بر تفاوت های معنایی نقش جنسی به منظور بررسی ابعاد سه گانه نقش جنسی در روابط زناشویی تمرکز و آن را مورد آزمون قرار داد. نقش جنسی بیشتر در روابط زناشویی مورد بررسی قرار می‌دهد و مربوط است به "من به عنوان آنچه هستم" (خود واقعی)، "من به عنوان آنچه دوست دارم باشم" (خود ایده آل)، "شریک زندگی من (همسر) به عنوان آنچه هست" (همسر واقعی)، "شریک زندگی من (همسر) به عنوان آنچه دوست دارم باشم" (همسر ایده آل).

روش

روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی است. جامعه آماری شامل مراجعه کنندگان سه کلینیک مشاوره که تجربه تعرض جنسی در کودکی داشتند و براساس پرونده های درمانی، داوطلب مشارکت در این پژوهش شدند و تعداد ۳۵ پرسشنامه را تکمیل کردند. همچنین در این پژوهش جهت جمع آوری داده ها از روش نمونه گیری در دسترس استفاده شد. روش اجرای پرسشنامه چنین بود که با ارائه توضیح لازم در مورد دعوت مخاطبان به همکاری داوطلبانه و اخذ

¹ Women's Sexual self-schema

² Passionate-Romantic

³ Open-Direct

⁴ Embarrassed-Conservative

⁵ Sex

⁶ Gender

⁷ Hafner

اجازه از آنها، پرسشنامه ها تکمیل گردید. پس از تکمیل پرسشنامه های تحقیق، پاسخ های بدست آمده کدگذاری و داده های جمع آوری شده استخراج و به تناسب اهداف و پرسشهای پژوهشی، آزمون های آماری مورد استفاده قرار گرفت.

ابزار

پرسشنامه آزمون تفاوت های معنایی نقش جنسی هافتر (۱۹۸۴). به منظور بررسی ابعاد سه گانه نقش جنسی در روابط زناشویی ساخته شده است. این آزمون ۱۵ عبارتی نقش جنسی را در روابط زناشویی مورد بررسی قرار می دهد. پرسشنامه ۴ مرتبه برای پاسخگویی به ۴ مفهوم تکمیل می شود: «من به عنوان آنچه هستم» (خود واقعی AS)، «من به عنوان آنچه دوست دارم باشم» (خود ایده آل IS)، «شریک زندگی من (همسر) به عنوان آنچه هست» (همسر واقعی AP)، «شریک زندگی من (همسر) به عنوان آنچه دوست دارم باشم» (همسر ایده آل IP). فرم های مختلف SDSR با یادداشت کردن مفاهیم مختلف در جاهای خالی موجود در بالای پرسشنامه تغییر می کنند. این ابزار شامل ۳ زیر مقیاس است: قدرت^۱، همدلی^۲ و خودپیروی^۳ آنمرات زیر مقیاس ها برای ۴ مفهوم مختلف به ۴ صورت مختلف مورد استفاده قرار می گیرند: اول، به عنوان ابزاری برای تشخیص عدم موفقیت زناشویی آشکار (IP-AP). دوم، به عنوان ابزاری برای تشخیص عدم موفقیت برای یکی از طرفین (IS-AS)، سوم به عنوان ابزاری برای تشخیص تصور قالبی نقش جنسی و دو جنسیتی بودن^۴ (که با نمره بالا داشتن در هر سه زیر مقیاس در هر ۴ مفهوم مشخص می شود) و چهارم، به عنوان ابزاری برای سنجش انکار تعارض زناشویی (که با کم کردن نمره AS دو فرد از هم به دست می آید، که تفاوت بیشتر نشان دهنده اختلافات زناشویی است).

پرسشنامه مقیاس طرحواره های جنسی زنان^۵ اندرسن^۶ و سیرانوسکی^۷ (۱۹۹۴). به منظور ارزیابی طرحواره های جنسی زنان ساخته شده است. اندرسن و سیرانوسکی (۱۹۹۴) طرحواره های جنسی را به عنوان تعمیم شناختی ابعاد جنسی فرد تعریف کرده اند که این طرحواره ها از تجارب قبلی فردی نشأت گرفته و طیف وسیعی از است ابعاد از جمله: گرایش های جنسی، رفتارهای جنسی و بازنمایی شناختی هویت جنسی فرد را در بر می گیرند. از آنجایی که تصور فرد از خودش بر نحوه رفتار جنسی تأثیر می گذارد، گمان می رود که طرح واره های جنسی بفرآیند پردازش اطلاعات جنسی و همچنین هدایت رفتار جنسی تأثیر بگذارند. مقیاس طرحواره ی جنس زنان (اندرسن و سیرانوسکی، ۱۹۹۴). آزمودنی باید در یک مقیاس لیکرت هفت درجه ای (از اصلاً=۰ تا خیلی زیاد=۶) مشخص سازد که هر یک از این صفات تا چه حد وی را توصیف می کند و در شخصیت او نمود دارد. از آنجایی که افراد به طور آزادانه در مورد مسائل جنسی خود صحبت می کند، ۲۴ صفت به عنوان، ماده های پر کننده در این آزمون به کاررفته اند تا

¹ Power

² Empathy

³ Autonomy

⁴ Androgyny

⁵ Women's Sexual self-schema

⁶ Anderson

⁷ Cyranowski

ماهیت ویژگی اصلی مورد ارزیابی از دید آزمودنی‌ها پنهان بماند. این آزمون دارای ۲۶ ماده‌ی اصلی و سه زیرمقیاس: پرشور-رمانتیک، صریح-راحت و خجالتی-محتاط است.

یافته‌ها

جدول ۱- رابطه بین تعرض جنسی با نمره کلی طرحواره‌های جنسی

خرده‌مقیاس‌های تعرض جنسی	ضریب همبستگی	سطح معناداری
خود واقعی	۰/۰۳۳	۰/۸۵
خود ایده‌آل	-۰/۰۶۲	۰/۷۲
همسر واقعی	۰/۰۱۱	۰/۹۵
همسر ایده‌آل	-۰/۰۵۹	۰/۷۳
خود واقعی	-۰/۲۷۶	۰/۱۰۸
خود ایده‌آل	-۰/۰۶۲	۰/۷۲
همسر واقعی	۰/۳۰۵	۰/۰۷
همسر ایده‌آل	-۰/۰۹۶	۰/۵۸
خود واقعی	۰/۰۷۵	۰/۶۶
خود ایده‌آل	-۰/۱۴۰	۰/۴۲
همسر واقعی	۰/۰۱۶	۰/۹۲
همسر ایده‌آل	-۰/۰۴۹	۰/۷۸

قدرت
همدلی
مقیاس کلی طرحواره‌های جنسی

خود پیروی

همانطور که در جدول ۱ مشاهده می‌شود رابطه بین تجربه تعرض جنسی با طرحواره‌های جنسی منفی با استفاده از ضریب همبستگی گشتاوری پیرسون بررسی شد، با توجه به نتایج بدست آمده می‌توان گفت چون سطح معناداری $p > 0/05$ است، بین خرده‌مقیاس‌های تعرض جنسی با نمره کلی طرحواره‌های جنسی منفی رابطه معناداری وجود ندارد.

جدول ۲- رابطه بین تعرض جنسی با خرده‌مقیاس‌های طرحواره‌های جنسی منفی (پرشور-رمانتیک)

خرده‌مقیاس‌های تعرض جنسی	ضریب همبستگی	سطح معناداری
خود واقعی	۰/۲۹۵	۰/۰۸
خود ایده‌آل	۰/۰۲۰	۰/۹۱
همسر واقعی	۰/۰۴۱	۰/۸۱
همسر ایده‌آل	-۰/۰۴۸	۰/۷۸
خود واقعی	-۰/۲۵۲	۰/۱۴
خود ایده‌آل	۰/۰۲۰	۰/۹۱
همسر واقعی	۰/۳۲	۰/۰۴
همسر ایده‌آل	-۰/۰۸۳	۰/۶۳
خود واقعی	۰/۱۱۰	۰/۵۲
خود ایده‌آل	-۰/۱۱۲	۰/۵۲
همسر واقعی	۰/۰۰۶	۰/۹۷
همسر ایده‌آل	-۰/۰۵۷	۰/۷۴

طرحواره جنسی
پرشور-رمانتیک
همدلی

خود پیروی

همانطور که در جدول شماره ۲ مشاهده می‌شود رابطه بین تجربه تعرض جنسی با مولفه‌های طرحواره‌های جنسی منفی با استفاده از ضریب همبستگی گشتاوری پیرسون بررسی شد، با توجه به نتایج بدست آمده می‌توان گفت بین

خرده مقیاس همدلی همسر واقعی با ضریب همبستگی (۰/۳۲) چون سطح معناداری $p < 0/05$ است، با اطمینان ۰/۹۵ رابطه معناداری بین خرده مقیاس همدلی همسر واقعی با طرحواره جنسی پرشور - رمانتیک وجود دارد.

جدول ۳- رابطه بین تعرض جنسی با خرده مقیاس های طرحواره های جنسی منفی (خجالتی - محتاط)

خرده مقیاس های تعرض جنسی	ضریب همبستگی	سطح معناداری
خود واقعی	-۰/۱۶۲	۰/۳۵
خود ایده‌آل	-۰/۲۲۰	۰/۲۰
همسر واقعی	-۰/۰۳۳	۰/۸۵
همسر ایده‌آل	-۰/۱۲۸	۰/۴۶
خود واقعی	-۰/۲۲۹	۰/۱۸
خود ایده‌آل	-۰/۲۲۰	۰/۲۰
همسر واقعی	۰/۲۸۳	۰/۰۹
همسر ایده‌آل	-۰/۰۷۱	۰/۶۸
خود واقعی	-۰/۰۶۸	۰/۶۹
خود ایده‌آل	-۰/۱۴۳	۰/۴۱
همسر واقعی	-۰/۰۱۵	۰/۹۳
همسر ایده‌آل	-۰/۰۰۴۲	۰/۸۱

طرحواره جنسی
خجالتی - محتاط

همدلی

خود پیروی

همانطور که در جدول شماره ۳ مشاهده می شود رابطه بین تجربه تعرض جنسی با مولفه های طرحواره های جنسی منفی با استفاده از ضریب همبستگی گشتاوری پیرسون بررسی شد، با توجه به نتایج بدست آمده می توان گفت ، چون سطح معناداری $p > 0/05$ است، بین خرده مقیاس های تعرض جنسی با طرحواره های جنسی خجالتی - محتاط رابطه معناداری وجود ندارد.

جدول ۴- رابطه بین تعرض جنسی با خرده مقیاس های طرحواره های جنسی منفی (صریح - راحت)

خرده مقیاس های تعرض جنسی	ضریب همبستگی	سطح معناداری
خود واقعی	-۰/۱۰۳	۰/۵۵
خود ایده‌آل	-۰/۰۰۷	۰/۹۶
همسر واقعی	۰/۰۰۸	۰/۹۶
همسر ایده‌آل	۰/۰۰۲	۰/۹۹
خود واقعی	-۰/۲۲۳	۰/۱۹
خود ایده‌آل	-۰/۰۰۷	۰/۹۶
همسر واقعی	۰/۱۸۰	۰/۳۰
همسر ایده‌آل	-۰/۰۸۸	۰/۶۱
خود واقعی	۰/۱۱۲	۰/۵۲
خود ایده‌آل	-۰/۱۱۱	۰/۵۲
همسر واقعی	۰/۰۴۱	۰/۸۱
همسر ایده‌آل	-۰/۰۲۶	۰/۸۸

طرحواره جنسی
صریح - راحت

خود پیروی

همانطور که در جدول شماره ۴ مشاهده می شود رابطه بین تجربه تعرض جنسی با مولفه های طرحواره های جنسی منفی با استفاده از ضریب همبستگی گشتاوری پیرسون بررسی شد، با توجه به نتایج بدست آمده در جدول ۴ می توان

گفت چون سطح معناداری $p > 0/05$ است، بین خرده مقیاس های تعرض جنسی با طرحواره های جنسی صریح - راحت رابطه معناداری وجود ندارد.

متغیرها کمی هستند و تخطی از نرمال بودن در داده ها مشاهده نشد. نتیجه ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که: رابطه ی صمیمیت زوجین و سازگاری معنادار است ($r = -0/327, P < 0/05$). همبستگی منفی بیانگر این است که، هرچه قدر نمره صمیمیت زوجین بیشتر باشد، نمره سازگاری کمتر می شود. و چون در پرسشنامه سازگاری بل نمره ی کمتر نشانگر سازگاری بیشتر است، بنابراین می توان گفت صمیمیت زوجین با سازگاری رابطه مثبت و معنادار دارد. همچنین رابطه ی صمیمیت زوجین و سازگاری عاطفی ($r = -0/197, P < 0/05$) نیز معنادار بدست آمد ($P < 0/05$). بنابراین با توجه به جدول ۱ می توان گفت بین صمیمیت زوجین و سازگاری عاطفی در زنان متأهل رابطه معنادار وجود دارد. ($r = -0/483$).

بحث و نتیجه گیری

همان گونه که ملاحظه شد رابطه معناداری بین تجربه تعرض جنسی در کودکی با طرحواره های جنسی منفی وجود دارد. بادی و میلر در یک خلاصه از پژوهش های پیرامون باورهای نادرست در مورد تجاوز عنوان می کنند: «قربانیان تجاوز وقتی دیرتر در جریان تجاوز در برابر حمله مقاومت می کنند بیشتر سرزنش می شوند تا وقتی که زودتر مقاومت می کنند (کوپر، ۱۹۹۶)، که به نظر می رسد به کلیشه ای اشاره می کند که می گوید این زنان مقاومت دروغین می کنند (ملموث و براون، ۱۹۹۴؛ موهلنهارد و راجرز، ۱۹۹۸) یا به دلیل اینکه در تجربه ی جنسی تا اینجا پیش رفته اند پس به دروغ مرد را تشویق کرده اند. در نهایت، این باور که وقتی قربانیان تجاوز توسط یک آشنا یا کسی که با او قرار داشته اند مورد تجاوز قرار می گیرند بیشتر سرزنش می شوند تا وقتی که تجاوز توسط یک ناشناس انجام می شود (بل، کریلف، و لوتس، ۱۹۹۴؛ بریدجز، ۱۹۹۱؛ بریجدهز و مک گریل، ۱۹۸۹؛ چک و ملموث، ۱۹۸۳؛ کانکر، شاهرولا، فرانکو، کونجو، و پیتو، ۱۹۹۱؛ لارماند و پیثونه، ۱۹۸۲؛ تترالت و بارنت، ۱۹۸۷)، که به نظر می رسد از کلیشه ای بر می خیزد که از آن جایی که قربانیان متجاوز را می شناسند و شاید حتی با او سر قرار رفته اند واقعاً می خواهند سکس داشته باشند. به نظر می رسد پیام بنیانی نتایج پژوهش این باشد که وقتی عناصر تجاوز کلیشه ای خاصی وجود داشته باشند احتمالاً قربانیان تجاوز مورد سرزنش واقع می شوند. در مورد فرضیه دوم و سوم، بین تعرض جنسی با خرده مقیاس های طرحواره های جنسی منفی (پرشور-رمانتیک) رابطه معناداری وجود دارد و بین تعرض جنسی با خرده مقیاس های طرحواره های جنسی منفی (خجالتی-محتاط) رابطه معناداری وجود ندارد. در مجموع نتایج نشان داد که بین تجربه تعرض جنسی در کودکی با طرحواره های جنسی منفی وجود دارد.

محدودیت ها

تعداد پرسشنامه ها و گویه ها زیاد بود ضمن اینکه پرسشنامه تفاوت های معنایی نقش جنسی باید ۴ بار تکمیل می شد. این موارد دشواری هایی را به پژوهش تحمیل کرد به طوری که برخی از پاسخگویان از ادامه همکاری انصراف دادند و کار اجرا در مواردی ناگزیر از تکرار شد.

پیشنهادها

پیشنهاد می شود در پژوهش های آتی بر روی دختران و پسران قربانی تجاوز جنسی پژوهش صورت گیرد. همچنین به منظور اعتماد سازی و سهولت کار چندین جلسه مصاحبه صورت گیرد.

سپاسگزاری

از همه دختران نمونه که مورد تعرض جنسی قرار گرفته بودند و داوطلبانه با محقق همکاری کردند قدردانی ویژه به عمل می آید.

منابع

- الیس، آ؛ سیجل، جی؛ ال، پیجر؛ ر، جی، دای باتیا؛ وی، جی و گیزپ، آر، دای. (۱۳۷۵). زوج درمانی. (ترجمه ج. صالحی فدردی و امیرامین یزدی). تهران: میثاق (تاریخ انتشار به زبان اصلی ۱۹۹۵)
- اکبری زردخانه، (۱۳۹۴) مقاله مقایسه طرحواره های ناسازگار اولیه در مجرمان جنسی و افراد عادی، فصلنامه دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی. بارون، رابرت؛ برن، دون. (۱۳۸۹). روان شناسی اجتماعی، (ترجمه علی تحصیلی). تهران: انتشارات آمه (تاریخ انتشار به زبان اصلی ۱۹۶۰).
- پروچاسکا، ج؛ نورکراس، ج.سی. (۱۳۸۱). نظریه های روان درمانی. (ترجمه یحیی سیدمحمدی). تهران: رشد (تاریخ انتشار به زبان اصلی ۱۹۹۹).
- جمعی از نویسندگان. (۲۰۱۱). تجاوز جنسی و آثار آن. انجمن روانشناسی آمریکا (تگواس).
- حقیقت منش، ا. (۱۳۸۹). طرحواره های ناسازگار اولیه و ابعاد طرحواره تجاوزگران جنسی.
- خمسه ای، ا. (۱۳۸۵). بررسی ارتباط میان رفتار جنسی و طرحواره های نقش جنسیتی در دو گروه از دانشجویان متأهل: مقایسه رفتار جنسی زنان و مردان در خانواده. فصلنامه خانواده پژوهی.
- زال پور، خ. (۱۳۸۹). بررسی ویژگیهای روانسنجی جهت گیری جنسی. فصلنامه خانواده پژوهی.
- شجاعی، م. (۱۳۹۳). نقش تجارب آزار دوره کودکی در افسردگی نوجوانان با میانجی گری طرحواره های ناسازگار اولیه. مجله علمی پژوهان.
- قهرمانی، ح. (۱۳۸۹). مقاومت در برابر فشارهای جنسی فیزیکی. وزارت بهداشت.
- قائم مقام فراهانی، ض. (۱۳۸۹). بهداشت روانی پناهندگان و آوارگان. مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران.
- قانون مجازات اسلامی (۱۳۷۰). ماده ۱، فصل ششم قانون جزا.
- کلین (۲۰۱۰). پژوهشی با عنوان بررسی اثرات تعرض جنسی در کودکان. انجمن روانشناسی آمریکا.
- کمرودی، ع، کفشگر، م. (۱۳۸۸) تأثیر روانی - اجتماعی کودک آزاری، مجله جهاد دانشگاهی.
- منصوری اقدام، م. (۱۳۹۰). بررسی طرحواره های جنسی کودکان آزار دیده و مقایسه آن با کودکان عادی. فصلنامه سلامت روان کودک.
- مجتبایی، م. (۱۳۹۴). کارکرد جنسی زنان نقص طرحواره های جنسی و تصویر بدنی. فصلنامه روانشناسی سلامت دانشگاه پیام نور.
- Abbey, A., BeShers, R., Clinton-Sherrod, A. M., & McAuslan, P. (2004). Psychology of Women Quarterly, 28, 323-332. «Similarities and differences women's sexual assault experiences based on tactics used by the perpetrator». Retrieved 10 December 2007.
- Abrahms, D., Viky, G., Masser, B., & Gerd, B. (2003). Perceptions of stranger and acquaintance rape: The role of benevolent and hostile sexism in victim blame and rape proclivity. Journal-of-Personality-and-Social-Psychology, 84(1), 111-125. a b c d e "Rape".
- Alex, P. (2007). «Oprah scandal rocks South Africa». Time.com. Baby rape sparks outrage». abcnews.com. July 30. <http://abcnews.go.com/WNT/story?id=130199&page=1>. Retrieved 2011-07-12.
- Amy M. Buddie and Arthur G. Miller. (2001). «Beyond Rape Myths: A more complex view of perceptions of rape victims». Sex Roles: A Journal of Research 45 (3/4).
- Berger, Adolf. Encyclopedic Dictionary on Roman Law, pp. 667 (raptus) and 768 (vis). Alan Soble, Sexual Investigations, NYU Press, 1998, p.10-11.
- Basil of Caesarea, Letters circa 374 AD .Bosnia-Herzegovina: Foca verdict – rape and sexual enslavement are crimes against humanity. Amnesty International. 22 February 2001.
- Bryant, Richard A., Tanya Sackville, Suzanne T. Dang, Michelle Moulds, and Rachel Guthrie (1999). «Treating Acute Stress Disorder: An Evaluation of Cognitive Behavior Therapy and Supportive Counseling Techniques». Am J Psychiatry .156(11).

- Child rape: A taboo within the AIDS taboo. Aegis.com. 4 April 1999. <http://www.aegis.com/news/suntimes/1999/ST990401.html>. Retrieved 15 May 2011.
- Dean G. Kilpatrick, Ananda B. Amstadter, Heidi S. Resnick, and Kenneth J. Ruggiero (June 1, 2007). «Rape-Related PTSD: Issues and Interventions».
- Dang, Michelle Moulds, and Rachel Guthrie (1999). «Treating Acute Stress Disorder: An Evaluation of Cognitive Behavior Therapy and Supportive Counseling Techniques». *Am J Psychiatry* 156 (11).
- Fourth Annual Report of the International Criminal Tribunal for Rwanda to the General Assembly (September, 1999).
- George Mousourakis, *The Historical and Institutional Context of Roman Law* p. 30.
- Homicides, Firearm Offences and Intimate Violence – 2006/07 Supplementary Volume 2 to Crime in England and Wales 07/2006» (PDF).
- James Fitzjames Stephen. (1987). *A History of the Criminal Law of England*, p. 17. Marital rape: Drive for tougher laws is pressed, 13 May.
- Michigan Statutes for the first-degree felony, section 520b, « (1) A person is guilty of criminal sexual conduct in the first degree if he or she engages in sexual penetration of another person. », or in England and Wales, Section 1 of the Sexual Offences Act 2003 «1. A person (A) commits an offence if – (a) he intentionally penetrates the vagina, anus or mouth of another person...» – although in this case women are still not capable of committing rape.
- National Protocol for Sexual Assault Medical Forensic Examinations National Criminal Justice Reference Service (NCJRS). September 2004.
- Neumann, Sex, Gang Rape: Examining Peer Support and Alcohol in Fraternities. *Sex Crimes and Paraphilias*.
- Paglia, Camille. (2001). *Sexual Personae: Art and Decadence from Nefertiti to Emily Dickinson*. Yale University Press. «Child rape in South Africa». *Medscape*. 2010-12-31
- Pauwels, B.(2002). Blaming the victim of rape: The culpable control model perspective. *Dissertation Abstracts International: Section B: The Sciences and Engineering*, 63(5-B).
- Rape and sexual violence: Human rights law and standards in the International Criminal Court. Amnesty International 2011.
- Richard Bessel; Dirk Schumann (2003). *Life after death: approaches to a cultural and social history of Europe during the 1940s and 1950s*. Cambridge University Press. pp. 143. <http://books.google.com/books?id=NilW70Yol74C&pg=PA143>. Retrieved 1 October 2011.
- Richard, A. Bryant, Tanya Sackville, Suzanne T. Dang, Michelle Moulds, and Rachel Guthrie (1999) «Treating Acute Stress Disorder: An Evaluation of Cognitive Behavior Therapy and Supportive Counseling Techniques». *Am J Psychiatry* . 156 11:1780_6. PMID 10553743.
- REPUBLIC ACT NO. 8353. Philippine Law. Approved: September 30, 1997.
- «Rome Statute of the International Criminal Court». [Untreaty.un.org](http://untreaty.un.org/cod/icc/statute/romefra.htm). <http://untreaty.un.org/cod/icc/statute/romefra.htm>. Retrieved 2010.231
- Sexual Violence Prevention Scientific Information: Definitions». Centers for Disease Control and Prevention. Archived from the original on 2008-08-04.
- «Sexual violence chapter 6». World Health Organization. April 15, 2011.
- The Medieval Blood Sanction and the Divine Beneficence of Pain: 1100 – 1450", Trisha Olson, *Journal of Law and Religion*, 22 JLREL 63 (2006).
- The jus primae noctis as a male power display: A review of historic sources with evolutionary interpretation. *Fibri.de* (1996-10–30). Retrieved on 2011.
- The National Center for Victims of Crime – Library/Document Viewer. [Ncvc.org](http://www.ncvc.org). Retrieved on 2011-10-01
- The National Center for Victims of Crime – Library/Document Viewer.
- The National Center for Victims of Crime – Library-Rape Culture.
- «UCSC Rape Prevention Education: Rape Statistics». www.ucsc.edu. <http://www.2.ucsc.edu/rape-prevention/statistics.html>. Retrieved 2008. The study was conducted in Detroit, USA.
- UNIFEM book final rearranged. Retrieved on 2011.
- Vern L. Bullough, Bonnie Bullough, *Human Sexuality: An Encyclopedia* Daphne Hampson, *After Christianity Discover Haiti: Haiti History – The Conquistadors -Spanish Conques*.
- Walsh A. (2004). *Race and crime: a biosocial analysis*. Nova Publishers. pp. 23–24. ISBN 978-1-59033-970-1. <http://books.google.com/books?id=vHgNsmZ3vsC&pg=PA23>. Retrieved 1 October 2011.